Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту і інформаційної безпеки
Кафедра економіки підприємства і виробничого менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи та організації освітнього процесу
_____ Олександр ПЕТРОВ
«21» 06 20___ рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Економіка, організація та управління бізнес-процесами

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	13 Механічна інженерія
спеціальність	131 Прикладна механіка
освітня програма	Комп'ютеризовані технології та механотронні системи в машинобудуванні

СУЯ ВНТУ-08-71-РП.053.02:24

2024

Робоча програма навчальної дисципліни
«Економіка, організація та управління бізнес-процесами»
рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
галузь знань – 13 Механічна інженерія
спеціальність – 131 Прикладна механіка
освітня програма Комп'ютеризовані технології та механотронні системи в машинобудуванні

2024. – 15 с.

	Посада **Протокол засідання**	**ПІБ**	**Підпис**
Розроблено	Доц. кафедри ЕПВМ	к.е.н., доцент Вячеслав КАВЕЦЬКИЙ	
Схвалено	**Гарант освітньої програми**	д.т.н., професор Леонід КОЗЛОВ	
	Зав. кафедри ЕПВМ засідання кафедри ЕПВМ (протокол №21 від 04.06.2024 р.)	к.е.н., професор Олександр ЛЕСЬКО	
	Голова Вченої ради ФМТ Вчена рада ФМТ (протокол №10 від 17.06.2024р.)	к.т.н., доцент Сергій СУХОРУКОВ	
Затверджено	Голова Ради з якості освіти Рада з якості освіти ВНТУ (протокол №11 від 21.06.2024 р.)	к.т.н., доцент Олександр ПЕТРОВ	

© В.В. КАВЕЦЬКИЙ, 2024
© ВНТУ, 2024

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітні програми, рівень вищої освіти</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 3</td><td>Галузь знань
13 Механічна інженерія</td><td colspan="2">Обов’язкова (професійна)</td></tr>
<tr><td>Модулів – 2</td><td rowspan="5">Спеціальність:
131 Прикладна механіка

Освітня програма:
Комп’ютеризовані технології та механотронні системи в машинобудуванні</td><td colspan="2">Рік підготовки (курс):</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Змістових модулів – 3</td><td>4</td><td>4</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин - 90</td><td>7-й</td><td>7-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних –2
самостійної роботи студента – 3</td><td rowspan="10">Рівень вищої освіти:
перший (бакалаврський)</td><td>18</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні</td></tr>
<tr><td>18</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>Не передбачені</td><td>Не передбачені</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>54</td><td>80</td></tr>
<tr><td colspan="2">Курсова робота</td></tr>
<tr><td>-</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
</table>

Мова навчання – українська.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліна «Економіка, організація та управління бізнес-процесами» є узагальнюючою обов'язковою професійною дисципліною. Ця дисципліна пов'язана і базується на загальних знаннях з таких освітніх компонентів бакалаврського рівня вищої освіти як «Вища математика», «Основи технології машинобудування» та враховує отримані знання при вивченні освітнього компоненту з економічної підготовки/ менеджменту/ підприємництва та управління проектами. Ця дисципліна безпосередньо пов'язана із виконанням бакалаврської роботи.

3. Мета вивчення дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Економіка, організація та управління бізнес-процесами» є формування у здобувачів комплексу професійних знань з теоретичних основ і практичних навичок щодо розуміння та використання сучасних принципів, методів та інструментів оцінювання техніко-економічної ефективності виробництва, організовування та управління бізнес-процесами машинобудівного підприємства, а також сприяння розвитку дослідницьких і організаторських здібностей в підготовці організаційних проектів виробництва та ефективної їх реалізації.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в прикладній механіці або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів механічної інженерії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК.02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК.06. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК.07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК.10. Навички здійснення безпечної діяльності.

ЗК.11. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ФК.03. Здатність проводити технологічну і техніко-економічну оцінку ефективності використання нових технологій і технічних засобів.

Програмні результати навчання

РН.13. Оцінювати техніко-економічну ефективність виробництва.

4. Програма навчальної дисципліни

Вступ. Структура курсу. Мета вивчення дисципліни. Об'єкт та предмет дослідження.

Змістовий модуль 1. Економіка бізнес-процесів

Тема 1. Процесний підхід в економіці процесів

Процесний та системний підходи в управлінні бізнес-процесами. Сутність ситуаційного підходу в управлінні процесами в машинобудуванні. Функціональний підхід в управлінні підприємством машинобудівної галузі. Виокремлення процесу в організаціях галузі механічної інженерії. Поняття процесу. Опис процесу в галузі механічної інженерії. Основні, допоміжні та управлінські процеси в машинобудуванні. Забезпечення системи взаємозв'язків процесів в організації. Мережа процесів машинобудівного підприємства.

Тема 2. Поняття та суть бізнес-процесу.

Поняття бізнес-процесу. Класифікаційні ознаки бізнес-процесів машинобудівного підприємства. Бізнес-процеси за ознакою формування результату. Бізнес-процеси за орієнтованістю. Бізнес-процеси за місцем у ланцюгу формування вартості. Типи бізнес-процесів. Сутність основних бізнес-процесів машинобудівного підприємства. Сутність забезпечуючих бізнес-процесів машинобудівного підприємства. Сутність бізнес-процесів управління та розвитку. Структура бізнес-процесів за процесним підходом. Основні елементи в системі бізнес-процесів машинобудування.

Тема 3. Ресурсне забезпечення бізнес-процесів на підприємствах машинобудування.

Класифікація ресурсів забезпечення бізнес-процесів в машинобудуванні. Матеріальні ресурси в машинобудуванні. Сутність нематеріальних ресурсів в галузі механічної інженерії. Поняття оборотних і необоротних ресурсів машинобудування. Трудові та інтелектуальні ресурси. Врахування необоротних ресурсів забезпечення бізнес-процесів машинобудування (первісна вартість, знос і амортизація). Нематеріальні ресурси та активи. Оборотні ресурси машинобудівного підприємства. Трудові та інші ресурси галузі механічної інженерії.

Тема 4. Ефективність використання ресурсів в бізнес-процесах.

Ефективність використання необоротних ресурсів організації. Аналізування динаміки вартості основних засобів в машинобудуванні. Аналізування складу та структури основних засобів за їх видами в динаміці. Аналізування технічного стану (ефективності відтворення) основних засобів. Аналізування техніко-економічних показників ефективності використання основних засобів. Ефективність використання нематеріальних ресурсів в машинобудуванні. Аналізування вартості нематеріальних

активів в динаміці. Аналізування складу та структури нематеріальних активів за їх видами в динаміці. Аналізування стану та інтенсивності відтворення нематеріальних активів. Аналізування ефективності використання нематеріальних активів. Ефективність використання оборотних ресурсів в машинобудуванні. Аналізування наявності оборотних засобів в динаміці. Аналізування складу та структури оборотних засобів за їх видами в динаміці. Нормування оборотних засобів. Аналізування показників ефективності використання оборотних засобів за видами та в цілому. Ефективність використання трудових ресурсів організації. Планування чисельності трудових ресурсів в бізнес-процесах. Система показників руху трудових ресурсів на підприємстві машинобудування. Шляхи підвищення ефективності використання трудових ресурсів. Методичні підходи до оцінювання ефективності інвестицій в окремі групи стейкхолдерів.

Змістовий модуль 2. Організація бізнес-процесів

Тема 5. Організація бізнес-процесів в машинобудуванні.

Виробничий процес на машинобудівному підприємстві. Поняття виробничого бізнес-процесу. Структура виробничого бізнес-процесу машинобудівного підприємства. Поняття та сутність основного виробничого процесу. Поняття та сутність допоміжного виробничого процесу. Поняття та сутність обслуговуючого виробничого процесу. Типи виробництва в машинобудуванні (одиничне, серійне та масове виробництво). Основні принципи організації раціонального і ефективного виробничого процесу на машинобудівному підприємстві. Організація виробничих бізнес-процесів у часі та просторі. Поняття технологічного процесу та його складових частин. Поняття виробничого циклу в машинобудуванні. Основні шляхи скорочення тривалості виробничого циклу на підприємствах машинобудування. Види руху предметів праці у виробництві.

Тема 6. Планування витрат і результатів організації та реалізації бізнес-процесів.

Поняття витрат в галузі механічної інженерії. Основні ознаки класифікації витрат в машинобудуванні (за роллю в процесі відтворення; за економічною роллю у формуванні собівартості продукції; залежно від зв’язку з обсягом виробництва; за статтями калькуляції). Собівартість продукції та кошторис витрат в машинобудуванні. Виробнича собівартість продукції. Собівартість реалізованої продукції. Технологічна собівартість в машинобудуванні. Калькуляція та калькуляційні статті. Ціноутворення на машинобудівному підприємстві. Основні види цін. Базові складові ціни продукції (послуг) в машинобудуванні. Основні методи ціноутворення на нову продукцію. Результативність бізнес-процесу (прибуток, рентабельність). Види та функції прибутку. Оцінювання техніко-економічної ефективності виробництва в машинобудуванні.

Тема 7. Якість і конкурентоспроможність продукції в галузі механічної інженерії.

Поняття якості. Основні чинники, які впливають на якість виготовленої продукції. Показники якості продукції в машинобудуванні. Поняття конкурентоспроможності продукції. Основні критерії конкурентоспроможності продукції (послуг). Основні етапи оцінювання рівня якості продукції. Абсолютний та відносний рівень якості продукції машинобудування. Методи оцінювання якості та конкурентоспроможності (диференційний, комплексний або змішаний методи). Якісні показники конкурентоспроможності. Економічні показники конкурентоспроможності. Напрямки підвищення якості та конкурентоспроможності. Технічні заходи підвищення якості та конкурентоспроможності продукції (послуг). Організаційні заходи підвищення якості та конкурентоспроможності продукції (послуг). Економічні та соціальні заходи підвищення якості та конкурентоспроможності продукції (послуг) в машинобудуванні.

Змістовий модуль 3. Управління бізнес-процесами в організації

Тема 8. Менеджмент і маркетинг бізнес-процесів в організації.

Принципи менеджменту бізнес-процесів в машинобудуванні. Поняття і сутність основних принципів менеджменту бізнес-процесів в машинобудуванні. Поняття структури управління бізнес-процесом машинобудівного підприємства. Організаційні схеми управління реалізації бізнес-процесів (органіграми). Лінійна структура управління підприємством (переваги та недоліки). Функціональна структура управління підприємством (переваги та недоліки). Лінійно-функціональна структура управління підприємством (переваги та недоліки). Процесний принцип організації управління підприємствами машинобудування. Дивізіональна організаційна структура управління виробництвом. Матрична структура управління підприємством (переваги та недоліки). Процесна модель управління організацією. Маркетинговий супровід бізнес-процесів. Маркетингові дослідження і його компоненти: ринок; споживачі; конкуренти; посередники; постачальники; продукт; ціна; розподіл; зовнішнє середовище. Комп’ютеризовані технології маркетингової діяльності: ERP; CRM; CPM; HRM; EDMS. Інновації та управління інноваційним процесом.

Тема 9. Оптимізація бізнес-процесів.

Завдання та принципи оптимізації бізнес-процесів. Поняття оптимізації бізнес-процесів в машинобудуванні. Поліпшення бізнес-процесів. Базові принципи удосконалення бізнес-процесів. Аналітичні, формально-універсальні, комплексні та інструментальні методи оптимізації бізнес-процесів. Бенчмаркінг, аутсорсинг, реінжиніринг. Порівняльний аналіз методів оптимізації. переваги оптимізації бізнес-процесів підприємств. Моделювання бізнес-процесів. Поняття

моделі та бізнес-моделі. Основні етапи моделювання бізнес-процесів. Основні методології моделювання бізнес-процесів. Автоматизація управління бізнес-процесами. Основні переваги автоматизації бізнес-процесів. Основні етапи автоматизації бізнес-процесів в машинобудуванні. Комп’ютеризовані програмні рішення з автоматизації бізнес-процесів підприємств машинобудування.

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Економіка бізнес-процесів			
1	Тема 1. Процесний підхід в економіці бізнес-процесів	1	0,5
2	Тема 2. Поняття та суть бізнес-процесу	1	0,5
3	Тема 3. Ресурсне забезпечення бізнес-процесів на підприємствах машинобудування	3	0,5
4	Тема 4. Ефективність використання ресурсів в бізнес-процесах	3	1
Модуль 2			
Змістовий модуль 2. Організація бізнес-процесів			
5	Тема 5. Організація бізнес-процесів в машинобудуванні	2	0,5
6	Тема 6. Планування витрат і результатів організації та реалізації бізнес-процесів	2	0,5
7	Тема 7. Якість і конкурентоспроможність продукції в галузі механічної інженерії	2	0,5
Змістовий модуль 3. Управління бізнес-процесами в організації			
8	Тема 8. Менеджмент і маркетинг бізнес-процесів в організації	2	0,5
9	Тема 9. Оптимізація бізнес-процесів	2	0,5
	Усього годин	**18**	**5**

6. Теми семінарських занять

Не передбачені.

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Практична робота 1. Оцінювання ступеня досягнення мети бізнес-процесу	2	0,5
2	Практична робота 2. Визначення показників відтворення та зносу основних засобів	2	1
3	Практична робота 3. Розрахунок показників ефективності використання основних засобів в бізнес-процесах	2	0,5
4	Практична робота 4. Розрахунок показників ефективності використання оборотних засобів в бізнес-процесах	2	0,5
5	Практична робота 5. Планування чисельності та визначення	2	0,5

	продуктивності трудових ресурсів в бізнес-процесах		
6	Практична робота 6. Розрахунок тривалості виробничого бізнес-процесу	2	0,5
7	Практична робота 7. Планування витрат і результатів організації та реалізації бізнес-процесів	2	0,5
8	Практична робота 8. Оцінювання рівня якості та конкурентоспроможності продукту бізнес-процесу	2	0,5
9	Практична робота 9. Оцінювання ринкової кон'юнктури та розрахунок точки беззбитковості бізнес-процесу	2	0,5
	Усього годин	18	5

8. Теми лабораторних занять

Не передбачені.

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Самостійне опрацювання тем теоретичного матеріалу		
1.1	Тема 1. Процесний підхід в економіці бізнес-процесів	3	5
1.2	Тема 2. Поняття та суть бізнес-процесу	3	6
1.3	Тема 3. Ресурсне забезпечення бізнес-процесів на підприємствах машинобудування	5	7
1.4	Тема 4. Ефективність використання ресурсів в бізнес-процесах	5	7
1.5	Тема 5. Організація бізнес-процесів в машинобудуванні	3	6
1.6	Тема 6. Планування витрат і результатів організації та реалізації бізнес-процесів	4	6
1.7	Тема 7. Якість і конкурентоспроможність продукції в галузі механічної інженерії	3	6
1.8	Тема 8. Менеджмент і маркетинг бізнес-процесів в організації	4	6
1.9	Тема 9. Оптимізація бізнес-процесів	3	6
2	Опрацювання лекційного матеріалу	5	10
3	Підготовка до практичних занять	9	9
4	Підготовка до модульного контролю (2 колоквіуми)	4	-
5	Підготовка до складання заліку	3	6
	Усього годин	**54**	**80**

10. Індивідуальні завдання

Не передбачені.

11. Методи контролю

Відповідно до вимог освітнього процесу для успішного засвоєння знань здобувачами та об'єктивного їх оцінювання здійснюється систематичний поточний контроль знань, а наприкінці вивчення курсу передбачається підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється у формі фронтального, індивідуального чи комбінованого контролю знань здобувачів під час лекційного та практичного заняття, тестування, колоквіумів. Поточний контроль може проводитись як за допомогою електронних тестів у локальній мережі або у глобальній мережі (JetIQ, Google).

Підсумковий контроль знань здійснюється в кінці опанування освітнього компоненту шляхом додавання загальної кількості балів, отриманих під час навчання та заліку.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів з окремих видів роботи та в цілому по модулях (в балах):

Вид роботи	Модуль 1	Модуль 2	Разом
1. Виконання практичних завдань (1 завдання – 5 балів)	25	20	45
2. Колоквіум (тестування)	25	25	50
3. Усна доповідь (1 доповідь – 5 балів)	-	5	5
Усього за модуль	50	50	100
Усього			**100**

Шкала оцінювання: в балах та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС
90 – 100	**A**
82-89	**B**
75-81	**C**
64-74	**D**
60-63	**E**
35-59	**FX** з можливістю повторного складання
0-34	**F** з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів

Рівень компетентності	**За бальною шкалою**	**За шкалою ЄКТС**	**Критерії оцінювання**
IV Високий (творчий)	90-100	A	Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин; виявлено глибокі знання з економіки, організації та управління бізнес-процесами, сформовано необхідні практичні навички вирішувати професійні завдання, з якими може зіткнутись фахівець у процесі організації і управління бізнес-процесами і прийняття рішень з актуальних питань відповідних сфер діяльності з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів; усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, в межах максимального.
III Достатній (конструктивний)	82-89	B	Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин; сформовано уміння викладати основні ідеї щодо економіки, організації та управління бізнес-процесами на підприємстві. Необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, наближеним до максимального.
	75-81	C	Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин. Вміння викладати базові ідеї щодо економіки, організації та управління бізнес-процесами, а також практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо; усі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками.
II Середній (репродуктив-ний)	64-74	D	Програмні результати досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, виявлено знання та розуміння основних положень щодо економіки, організації та управління бізнес-процесами; необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
	60-63	E	Програмні результати досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання завдань не виконано або якість виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального.

I Низький	35-59	FX з можливістю повторного складання	Програмні результати не досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
	0-34	F з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Програмні результати не досягнуті. Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів за видами робіт

Рівень компетентності	**За шкалою ЄКТС**	**Критерії оцінювання**		
		Практичне завдання	**Усна доповідь**	**Колоквіум (тести)**
IV Високий (творчий)	**A**	**5 б.:** виставляється при правильному та безпомилковому проведенні необхідних розрахунків з поясненням і коментуванням отриманих результатів	**5 б.:** виставляється якщо здобувач повністю розкрив суть питання, надав правильне теоретичне тлумачення визначенням та категоріям.	**23-25 б.:** 90-100% правильних відповідей
III Достатній (конструк-тивний)	**B**	**4 б.:** при правильному і безпомилковому розв'язанні задачі, але без пояснень до розрахунків, без посилань на певні формули чи методики, при відсутності або помилкових коментарях до отриманих результатів	**4 б.:** виставляється, якщо здобувач розкрив суть питання, але у відповіді допущені неточні визначення окремих категорій та їх тлумачення	**21-22 б.:** 82-89% правильних відповідей
	C	**3,5 б:** при правильному розв'язанні завдання, з деякими незначними помилками, без пояснень до розрахунків, без посилань на певні формули чи методики, при відсутності або помилкових коментарях до отриманих результатів	**3,5 б.:** виставляється, якщо здобувач розкрив суть питання, але у відповіді допущені неправильні обґрунтування окремих положень	**19-20 б.:** 75-81% правильних відповідей
II Середній (репро-дуктив-ний)	**D**	**3 б.:** виставляється, якщо при виконанні допущені помилки, які свідчать про недостатнє знання формул або методик розв'язання відповідних задач	**3 б.:** виставляється, якщо здобувач частково розкрив питання, і брав участь в обговоренні питань	**16-18 б.:** 64-74% правильних відповідей
	E	**2,5 б.:** виставляється, якщо при виконанні допущені помилки, які свідчать про недостатнє знання теорії, пояснення відсутні або фрагментарні	**2,5 б.:** здобувач не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань	**15 б.:** 60-63% правильних відповідей
I Низький	**FX, F**	**0-2 б.:** виставляється у випадку, якщо задача розв'язана фрагментарно, або взагалі не розв'язана	**0-2 б.:** виставляється у випадку, якщо доповідь фрагментарна, або за повну відсутність відповіді	**0-14 б.:** 0-59% правильних відповідей

13. Академічні права та обов'язки учасників освітнього процесу

Здобувачі та викладачі повинні дотримуватися норм забезпечення честі, гідності, взаємної поваги і довіри, рівноправності та толерантності усіх учасників освітнього процесу шляхом дотримання принципів академічної доброчесності, викладених у **«Положенні про академічну доброчесність у ВНТУ»**.

З метою запобігання та виявлення плагіату у навчальних роботах, розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування, дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань та активізація самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування слід дотримуватись норм **«Положення про запобігання академічному плагіату та порядок його виявлення у навчальних, наукових, кваліфікаційних та науково-методичних роботах у ВНТУ».**

З метою визнання результатів навчання здобутих під час неформальної та/або інформальної освіти (що здобувалася за освітніми програмами та не передбачала присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але могла завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій, а також освіти, яка здійснювалася у порядку самоосвіти), здобувачі можуть скористатися відповідними процедурами, наведеними у **«Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ВНТУ».**

Здобувачі мають право оскаржити результати проміжних та підсумкових контрольних заходів, але на лише на підставі аргументованих пояснень, відповідно до **«Порядку організації та проведення заліків, диференційованих заліків, екзаменів у ВНТУ»,** а також безпосередньо звернувшись до освітнього омбудсмена, згідно **«Положення про освітнього омбудсмена з прав студентів ВНТУ»**.

З метою вирішення конфліктних ситуацій, що можуть виникнути у здобувачів із іншими учасниками освітнього процесу та/або недопущення виникнення конфліктних ситуацій слід бути обізнаним у нормах **«Кодексу етики ВНТУ»**. Здобувачі ВНТУ мають керуватися принципом «нульової толерантності» до будь-яких проявів корупції і повинні вживати всіх передбачених законодавством заходів щодо запобігання, виявлення та протидії корупції і пов'язаним з нею діям (практикам), відповідно до **«Антикорупційної програми ВНТУ»**.

Наведені документи оприлюднені на сайті ВНТУ: https://vntu.edu.ua/uk/public-info/zag.html.

14. Рекомендована література

1. Кавецький, В. В. Економіка, організація і управління бізнес-процесами. Практичні аспекти : електронний навчальний посібник комбінованого (локального та мережного) використання [Електронний ресурс] / Кавецький В. В., Причепа І. В., Адлер О. О. Вінниця : ВНТУ, 2024. 134 с.
2. Організація виробництва : практикум [для студентів спеціальностей 051 Економіка та 281 Публічне управління та адміністрування] / С. М. Савченко, А. Д. Кухарук, К. Ю. Редько. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 96 с. URL: https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/19e26e6b-3352-4cb4-bc67-92a8c9fcd576/content (дата звернення: 12.05.2024)
3. Петренко, К. В. Економіка і організація виробництва [Електронний ресурс] : навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра за технічними та інженерними спеціальностями / Петренко К. В., Скоробогатова Н. Є. ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2019. 177 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/27463/1/Ekonomika_i_organiz_vyrob.pdf (дата звернення: 12.05.2024)
4. Козир С.В., Слєсарєв В.В., Ус С.А., Хом'як Т.В. Моделювання та реінжиніринг бізнес-процесів: підручн. Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро: НТУ «ДП», 2022. 163 с.
5. Кавецький В. В., Ратушняк О. Г. Сучасні системи управління плануванням та організацією виробництва. *Ефективна економіка*. 2021. № 12. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9745 (дата звернення: 12.05.2024).
6. Kavetskiy V., Yarmolenko V. et al. (2021) Practice Analysis of Effectiveness Components for the System Functioning Process: Energy Aspect. *Lecture Notes on Data Engineering and Communications Technologies*, vol 77. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-82014-5_19 (дата звернення: 12.05.2024)
7. Кавецький В. В. Методичні підходи до оцінювання ефективності інвестицій в окремі групи стейкхолдерів. *Інвестиції: практика та досвід.* 2022. № 1. С. 27–33. URL: https://doi.org/10.32702/2306-6814.2022.1.27 (дата звернення: 12.05.2024)

Інформаційні ресурси

1. Управління бізнес процесами. Бізнес-UA: веб-сайт. URL: https://biznesua.com.ua/upravlinnya-biznes-protsesami-business-process-management/ (дата звернення: 12.05.2024).
2. Економіка підприємства. Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій: веб-сайт. веб-сайт. URL: https://dut.edu.ua/ua/lib/1/category/2409/view/2169 (дата звернення: 12.05.2024).
3. Онлайн-курс «Основи проєктного менеджменту». Prometheus (2024): веб-сайт. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+BASICPM101+

2022_T1 (дата звернення: 12.05.2024).

ЛИСТОК РЕЄСТРАЦІЇ ЗМІН

Номер зміни	Номер та дата протоколу засідання кафедри	Номер пункту, що змінюється, та зазначення зміни	Підпис завідувача кафедри
	№ __ від __.__.2024 р.	Змін немає / зазначити зміни	
	№ __ від __.__.2025 р.	Змін немає / зазначити зміни	
	№ __ від __.__.2026 р.	Змін немає / зазначити зміни	
	№ __ від __.__.2027 р.	Змін немає / зазначити зміни	
	№ __ від __._.2028 р.	Змін немає / зазначити зміни	